

Centrala förhandlingsfrågor att hålla ett öga på

WTO-reformer

Trots att man under MC12 enades om att inleda reformprocesser har utvecklingen hittills gått trögt. Det finns förvisso en 50-sidig text om reformer av tvistlösningsfunktionen, men de förhandlingarna förväntas pågå till slutet av 2024.

E-handel

E-handel diskuteras genom två multilaterala spår: ett moratorium och ett arbetsprogram. Under MC13 förväntas främst konflikter om e-handelsmoratoriets vara eller icke vara. Arbetsprogrammet fungerar relativt väl och fokuserar främst på hur mindre länder kan få hjälp att utveckla sin digitala kapacitet. Utanför dessa spår pågår även plurilaterala förhandlingar om ett e-handelsavtal. Skulle man inte nå multilateral konsensus om förnyelse av moratoriet har de 90 medlemmar som ingår i e-handelsförhandlingarna indikerat att de skulle kunna enas om ett plurilateralt moratorium. Värt att notera är att moratorieförhandlingarna kan komma att användas som hållhake för att driva fram mindre strikta regler kring fiskerisubventioner.

Fiskerisubventioner

Ett stort framsteg under MC12 var att länderna enades om att avskaffa subventioner för illegalt fiske, överfiske samt oreglerat fiske på internationella vatten. För att avtalet ska träda i kraft måste ytterligare 40 länder ratificera det. Avtalet var viktigt av två anledningar: dels visade det att WTO kan förhandla om frågor kring miljömässig hållbarhet, dels att det trots allt fortfarande finns lite liv i förhandlingsfunktionen. Nästa steg är att komplettera avtalet med regler för alla typer av fiskerisubventioner.

Jordbruk

Oavsett forum tenderar jordbruk att vara en förhandlingsfråga omgärdad av stora oenigheter. WTO är inget undantag. På senare år har framför allt frågor om offentlig lagerhållning och exportrestriktioner på livsmedel stått i fokus.

Industrisubventioner

Alla WTO-medlemmar har förbundit sig till grundprincipen om icke-diskriminerande handelsåtgärder. På senare år har dock åtgärder som USA:s *Inflation Reduction Act* och EU:s industrisubventioner skapat efterfrågan på enhetlig WTO-vägledning kring hur industrisubventioner får tillämpas.

... och en fråga som inte verkar komma med:

TRIPS-undantaget

I samband med Covid-19 enades WTO:s medlemmar om ett undantag från avtalet *Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS)* när det gäller Covid-19-vaccin.

Undantaget kantades av stora oenigheter. På ena sidan stod parter som ansåg att det skulle underlätta produktion och distribution av vaccin till utvecklingsländer. På andra sidan stod parter som menade att ett starkt immaterialrättsligt skydd var grunden till hur snabbt Covid-19-vaccin kunde utvecklas och att ett avsteg skulle riskera att hämma innovationskraften på längre sikt. Inför MC13 har det förts diskussioner om att utöka undantaget. Efter ett beslut på tjänstemannanivå i förra veckan kommer man av allt att döma dock inte att gå vidare med frågan.